

Πρόσφυγες στην Ελλάδα κατά τον 20^ο αι

Μπιλανάκη

Ελευθερία

Πρόσφυγες στην Ελλάδα κατά τον 20^ο αι

Αντίθετα, τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα τα κύματα των προσφύγων που έφθαναν στην Ελλάδα ήταν συχνότερα και πολυαριθμότερα.

- Εισαγωγή
- Ο αριθμός των προσφύγων, οι οποίοι κατέφυγαν στην Ελλάδα κατά το 19ο αιώνα, δεν ήταν πολύ μεγάλος.

Ηχητικό αρχείο:

Πρόσφυγες στην Ελλάδα κατά τον 20^ο αι

- **Αιτία** ήταν
- *οι πολεμικές συγκρούσεις και η εχθρότητα μεταξύ των κρατών της Βαλκανικής χερσονήσου,*
- *ως συνέπεια του γενικότερου ανταγωνισμού στην περιοχή.*
- **Αποκορύφωμα** στην όλη κίνηση των πληθυσμών αποτέλεσε *ο ξεριζωμός του Ελληνισμού της Μικράς Ασίας και της Ανατολικής Θράκης το 1922*

Πρόσφυγες στην Ελλάδα κατά τον 20^ο αι

- **Ο μεγάλος αριθμός**
- των προσφύγων και ο οριστικός χαρακτήρας που πήρε η εκδίωξη από τις πατρογονικές εστίες
- **ανάγκασε την ελληνική πολιτεία να λάβει συστηματικότερα μέτρα** για την περίθαλψη και την αποκατάστασή τους στη νέα πατρίδα.

Πρόσφυγες στην Ελλάδα κατά τον 20^ο αι

- Οι πρώτοι Έλληνες που πέρασαν μαζικά τα σύνορα τον 20^ο αιώνα ήταν *κάτοικοι της Ανατολικής Ρωμυλίας, περιοχής της Βουλγαρίας με σημαντικό ελληνικό πληθυσμό.*
- Η αναγκαστική μετανάστευση στην Ελλάδα το 1906 ήταν συνέπεια των βιαιοπραγιών των Βουλγάρων, εξαιτίας του ανταγωνισμού Ελλάδας-Βουλγαρίας για επικράτηση στην υπό οθωμανική κυριαρχία *Μακεδονία* (Μακεδονικός Αγώνας).

Πρόσφυγες στην Ελλάδα κατά τον 20^ο αι

- Τον ίδιο χρόνο Έλληνες κάτοικοι της *Ρουμανίας* απελάθηκαν, λόγω της έξαρσης που γνώριζε την ίδια εποχή το Κουτσοβλαχικό ζήτημα, το οποίο επηρέαζε τις σχέσεις Ελλάδας-Ρουμανίας.

Πρόσφυγες στην Ελλάδα κατά τον 20^ο αι

- Μετά την υπογραφή της συνθήκης του Βουκουρεστίου τον Αύγουστο του 1913, με την οποία τερματίζονταν οι Βαλκανικοί πόλεμοι, Έλληνες από τη Βουλγαρία,
- καθώς και από τη Δυτική Θράκη και το τμήμα της Ανατολικής Μακεδονίας, που είχαν κατακυρωθεί στη Βουλγαρία, καθώς και από περιοχές που είχαν παραχωρηθεί στη Σερβία, έφθασαν στην Ελλάδα.

Πρόσφυγες στην Ελλάδα κατά τον 20^ο αι

- Την εποχή αυτή έφθασε και το **πρώτο μεταναστευτικό ρεύμα από τη Ρωσία.**
- Έλληνες της περιοχής του Καυκάσου, με την αναγγελία της προσάρτησης της εύφορης Μακεδονίας,
- άρχισαν να μεταναστεύουν στην Ελλάδα, με την ελπίδα ότι θα τους παραχωρούσαν γη.
- Κάποιοι απ' αυτούς κατόρθωσαν να εγκατασταθούν στην Κεντρική Μακεδονία.
- Το μεταναστευτικό ρεύμα αναχαιτίστηκε με επέμβαση της ελληνικής κυβέρνησης

1.Ο διωγμός του 1914 (ο πρώτος διωγμός)

Α. ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1914-1922

1. Ο διωγμός του 1914 (ο πρώτος διωγμός)

- **Α. ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1914-1922**
- **1. Ο διωγμός του 1914 (ο πρώτος διωγμός)**
- **Η ελληνική παρουσία στη Μικρά Ασία υπήρξε μακράιωνη.**
- **Οι πυκνοί κατά την αρχαιότητα και τους βυζαντινούς χρόνους ελληνικοί πληθυσμοί αραίωσαν αισθητά μετά το 12ο αιώνα, κυρίως λόγω των μαζικών εξισλαμισμών.**

A. ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1914-1922

1. Ο διωγμός του 1914 (ο πρώτος διωγμός)

- Όμως, κατά το 18ο και 19ο αιώνα **ενισχύθηκαν και πάλι με μεταναστεύσεις** από τον κυρίως ελλαδικό χώρο. Την περίοδο αυτή, εκτός από την αύξηση του ελληνικού πληθυσμού, σημειώθηκε οικονομική άνοδος των Ελλήνων, πνευματική άνθηση και αξιόλογη κοινοτική και εκπαιδευτική οργάνωση.
- Σε περιοχές με πυκνό ελληνικό πληθυσμό ιδρύθηκαν κοινότητες, **σύλλογοι, σχολεία και ευαγή ιδρύματα** με μεγάλη ακτινοβολία
- Ηχητικό αρχείο:

Α. ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1914-1922

1. Ο διωγμός του 1914 (ο πρώτος διωγμός)

- **Η εθνική αφύπνιση** των Τούρκων, που είχε ξεκινήσει από τα τέλη του 19ου αιώνα, ενισχύθηκε μετά την εδαφική συρρίκνωση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας.
- **Ο τουρκικός εθνικισμός** συνέβαλε στην εχθρική αντιμετώπιση των μειονοτήτων που ζούσαν στην Οθωμανική αυτοκρατορία. Στο στόχαστρο βρέθηκαν κυρίως οι Έλληνες και οι Αρμένιοι, καθώς είχαν συγκεντρώσει στα χέρια τους το μεγαλύτερο μέρος του εμπορίου και της βιομηχανίας της χώρας.
- **Η εκκρεμότητα επίσης στο ζήτημα της κατακύρωσης των νησιών του ανατολικού Αιγαίου** στην Ελλάδα επιδείνωσε τις σχέσεις Ελλάδας-Τουρκίας

Α. ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1914-1922

1. Ο διωγμός του 1914 (ο πρώτος διωγμός)

- Τους πρώτους μήνες του 1914 **έγιναν αθρόες μεταναστεύσεις Μουσουλμάνων της Σερβίας, της Βουλγαρίας και της Ελλάδας προς τη Μικρά Ασία**, οι οποίες υποκινήθηκαν σε γενικές γραμμές από την τουρκική κυβέρνηση.
- Αυτό έδωσε το πρόσχημα στην τουρκική κυβέρνηση, σε συνδυασμό με την επικείμενη είσοδο της Τουρκίας στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο, να εκδιώξει τους Έλληνες.

Α. ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1914-1922

1. Ο διωγμός του 1914 (ο πρώτος διωγμός)

- Πρώτα θύματα υπήρξαν **οι Έλληνες της Ανατολικής Θράκης**, οι οποίοι εκδιώχθηκαν από τις εστίες τους στις αρχές του 1914.
- Το Μάιο οι διωγμοί επεκτάθηκαν και **στη Δυτική Μικρά Ασία**, με το πρόσχημα της εκκένωσης της περιοχής απέναντι από τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, για στρατιωτικούς λόγους.

Α. ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1914-1922

1. Ο διωγμός του 1914 (ο πρώτος διωγμός)

- Η εκκένωση μεθοδεύτηκε πρώτα με ανθελληνική εκστρατεία του τουρκικού τύπου και καταπίεση των Ελλήνων για να εξαναγκαστούν σε **«εκούσια» μετανάστευση.**
- Σε πολλές περιπτώσεις διαπράχθηκαν **ληλασίες και δολοφονίες** σε βάρος των Ελλήνων

Α. ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1914-1922

1. Ο διωγμός του 1914 (ο πρώτος διωγμός)

- Το Οικουμενικό Πατριαρχείο κήρυξε την Ορθόδοξη Εκκλησία σε διωγμό **και ανέστειλε τη λειτουργία των εκκλησιών και των σχολείων.**
- Η Ελλάδα αντέδρασε και **ανέλαβε διπλωματικές ενέργειες**, προκειμένου να αρχίσουν διαπραγματεύσεις για εθελούσια ανταλλαγή Ελλήνων ορθοδόξων της Τουρκίας και Μουσουλμάνων της Ελλάδας.

A. ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1914-1922

1. Ο διωγμός του 1914 (ο πρώτος διωγμός)

- **Ιδρύθηκε τον Ιούνιο μία **Μικτή Επιτροπή** που θα ρύθμιζε τα σχετικά με την ανταλλαγή, όμως**
- **αυτή δεν λειτούργησε,**
- **λόγω της εισόδου της Τουρκίας στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο, τον Οκτώβριο του 1914.**

Α. ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1914-1922

1. Ο διωγμός του 1914 (ο πρώτος διωγμός)

- Οι καταπιέσεις που υπέστησαν οι Έλληνες πήραν τις εξής μορφές:
 - ❑ *Θεσπίστηκαν έκτακτες επιβαρύνσεις και επιτάξεις ειδών για τις ανάγκες του πολέμου.*
 - ❑ *Τέθηκαν εμπόδια στις εμπορικές δραστηριότητές τους.*
 - ❑ *Πληθυσμοί χωριών ή και ευρύτερων περιοχών μετατοπίστηκαν από τις ακτές προς το εσωτερικό της Μικράς Ασίας.*
 - ❑ *Οι άνδρες άνω των 45 ετών, που δεν στρατεύονταν, επάνδρωσαν τα τάγματα εργασίας.*

Α. ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1914-1922

1. Ο διωγμός του 1914 (ο πρώτος διωγμός)

- Εκεί πολλοί πέθαναν από κακουχίες, πείνα και αρρώστιες.
- Όσοι είχαν ηλικία 20-45 ετών μπορούσαν αρχικά να εξαγοράσουν τη στρατιωτική τους θητεία.
- Όσοι δεν πλήρωσαν χαρακτηρίστηκαν λιποτάκτες.
- Μετά την κατάργηση της δυνατότητας εξαγοράς της θητείας σημειώθηκαν χιλιάδες λιποταξίες και όσοι συνελήφθησαν, εκτελέστηκαν.

Α. ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1914-1922

1. Ο διωγμός του 1914 (ο πρώτος διωγμός)

- Οι ενέργειες των Τούρκων προκάλεσαν **μεγάλο κύμα φυγής προς την Ελλάδα**. Στα σπίτια που εγκατέλειψαν οι Έλληνες, οι τουρκικές αρχές εγκατέστησαν Μουσουλμάνους μετανάστες από τη Σερβία, τη Βουλγαρία, την Αλβανία και την Ελλάδα
- Οι διώξεις και οι εκτοπίσεις του ελληνικού στοιχείου **συνεχίστηκαν, με μικρότερη όμως ένταση**, και κατά τα επόμενα χρόνια, μέχρι το τέλος του πολέμου, το 1918, και επεκτάθηκαν και σε άλλες περιοχές (Μαρμαράς, Πόντος κ.ά.).
- Οι πρόσφυγες που έφθασαν στην Ελλάδα το διάστημα αυτό ανήλθαν σε **πολλές χιλιάδες**.

2. Άλλα προσφυγικά ρεύματα

2. Άλλα προσφυγικά ρεύματα

- Παράλληλα με την άφιξη προσφύγων από την Τουρκία, πρόσφυγες ήλθαν το 1916 από την **Ανατολική Μακεδονία**, την οποία είχαν καταλάβει οι Βούλγαροι ως σύμμαχοι των Γερμανών.
- Μετά τη λήξη των εχθροπραξιών το 1918, αυτοί επέστρεψαν στις εστίες τους
- και η «Υπηρεσία Ανοικοδομήσεως Ανατολικής Μακεδονίας» μερίμνησε για την επανεγκατάσταση τους.

2. Άλλα προσφυγικά ρεύματα

- Το Νοέμβριο του 1919 υπογράφηκε η **συνθήκη του Νειϊγύ**, που προέβλεπε την παραχώρηση της Δυτικής Θράκης από τη Βουλγαρία στην Ελλάδα. Στη συνθήκη ήταν συνημμένο το **«Σύμφωνο περί αμοιβαίας μεταναστεύσεως μεταξύ Ελλάδος και Βουλγαρίας»**.
- Με βάση αυτό, αναχώρησαν από την Ελλάδα περίπου 50.000 Βούλγαροι και από τη Βουλγαρία περίπου 30.000 Έλληνες (περίπου 20.000 ακόμη Έλληνες είχαν μεταναστεύσει πριν από την υπογραφή της συνθήκης).

2. Άλλα προσφυγικά ρεύματα

- Την περίοδο 1919-1921, **λόγω της Ρωσικής Επανάστασης** και της κατάληψης ρωσικών επαρχιών από τους Τούρκους, μεγάλο μέρος **των Ελλήνων της Ρωσίας** κατέφυγε στα λιμάνια της Μαύρης Θάλασσας και από εκεί διαπεραιώθηκε στην Ελλάδα.
- Τους Έλληνες ακολούθησαν Αρμένιοι και Ρώσοι.

2. Άλλα προσφυγικά ρεύματα

- Έλληνες πρόσφυγες ήλθαν επίσης κατά το διάστημα αυτό από τη **Βόρειο Ήπειρο** (κυρίως το 1914), τη **Ρουμανία** (το 1919 από περιοχές που αποτέλεσαν πεδίο πολεμικών συγκρούσεων),
- την υπό ιταλική κατοχή **Νοτιοδυτική Μικρά Ασία (1919)**, το **Αϊδίνιο** και το εσωτερικό της **Μικράς Ασίας (1919)**, καθώς και από τα **ιταλοκρατούμενα Δωδεκάνησα** (κατά διαστήματα από το 1912 και εξής)

2. Άλλα προσφυγικά ρεύματα

- Συνολικά, μέχρι και το 1920, είχαν καταφύγει στην Ελλάδα περίπου 800.000 πρόσφυγες. Αυτοί,
- είτε **έφθασαν μόνοι τους**, είτε μεταφέρθηκαν με φροντίδα
- και μέσα που διατέθηκαν για το σκοπό αυτό **από το κράτος** (ζώα, οχήματα, αμαξοστοιχίες, πλοία).
- **Μεγάλος αριθμός προσφύγων** συγκεντρώθηκε στην Αθήνα και τον Πειραιά, τη Θεσσαλονίκη και γενικότερα τη Μακεδονία, και στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου (Λέσβος, Χίος, Σάμος).
- **Μικρότερος αριθμός** κατευθύνθηκε στην Κρήτη (Ηράκλειο, Χανιά), το Βόλο, την Πάτρα, την Καλαμάτα και τα νησιά του Αργοσαρωνικού.
-

3. Η περίθαλψη (1914-1921)

3. Η περίθαλψη (1914-1921)

- Στην αρχή η περίθαλψη των προσφύγων ήταν ως επί το πλείστον **έργο εθελοντών**. Καταρτίστηκαν επιτροπές από το Υπουργείο Εσωτερικών με έργο τη διανομή τροφίμων, ιματισμού και την παροχή στοιχειώδους οικονομικής βοήθειας.
- Τα έσοδα προέρχονταν από εράνους, δωρεές και μικρή κρατική επιχορήγηση.
- Τον Ιούλιο του 1914 ιδρύθηκε στη Θεσσαλονίκη **Οργανισμός**, με σκοπό την άμεση περίθαλψη και στη συνέχεια την εγκατάσταση των προσφύγων σε εγκαταλελειμμένα τουρκικά και βουλγαρικά χωριά της Κεντρικής και Ανατολικής Μακεδονίας.
- Παρεχόταν **συσσίτιο, προσωρινή στέγη και ιατρική περίθαλψη**, μέχρι οι πρόσφυγες να βρουν εργασία ή να αποκτήσουν γεωργικό κλήρο.

3. Η περίθαλψη (1914-1921)

- Κατά την περίοδο του Εθνικού Διχασμού (1916-1917) η κυβέρνηση Βενιζέλου ίδρυσε στη Θεσσαλονίκη την «**Ανωτάτην Διεύθυνσιν Περιθάλψεως**».
- **Τον Ιούλιο του 1917** (είχε επικρατήσει ο Βενιζέλος και ο βασιλιάς Κωνσταντίνος είχε εγκαταλείψει την Ελλάδα) ιδρύθηκε το Υπουργείο Περιθάλψεως.
- Για πρώτη φορά θεσμοθετήθηκε **η περίθαλψη και για τις οικογένειες των εφέδρων** που βρίσκονταν στο μέτωπο και για τις οικογένειες των θυμάτων του πολέμου.

Πρόσφυγες μαθήτριες του Α' Δημοτικού Σχολείου Θηλέων Λαυρίου με τους δασκάλους τους (πρώτος διωγμός)

3. Η περίθαλψη (1914-1921)

- Μολονότι η Ελλάδα βρισκόταν σε πολεμική αναμέτρηση (Α' Παγκόσμιος πόλεμος) και οι οικονομικές συνθήκες ήταν αντίξοες, **η φροντίδα για τους πρόσφυγες ήταν περισσότερο οργανωμένη από το 1917 έως το 1921.**
- Σύμφωνα με στοιχεία των υπηρεσιών του Υπουργείου Περιθάλψεως, δέχτηκαν περίθαλψη κατά διαστήματα περίπου 450.000 πρόσφυγες.

3. Η περίθαλψη (1914-1921)

- Η μέριμνα για τους πρόσφυγες περιελάμβανε:
 - ❑ Διανομή χρηματικού βοηθήματος. Ιδιαίτερο επίδομα δινόταν σε ιερείς, δασκάλους και επιμελείς μαθητές.
 - ❑ Διανομή συσσιτίου. Οργανώθηκαν καθημερινά συσσίτια από το κράτος ή το Πατριωτικό Ίδρυμα σε συνοικίες των πόλεων όπου ήταν συγκεντρωμένοι πολλοί πρόσφυγες.
 - ❑ 72 / 141-142
 - ❑ Παροχή ιατρικής περίθαλψης. Διορίστηκαν γιατροί, φαρμακοποιοί και μαίες, αποκλειστικά για τους πρόσφυγες **Χορήγηση φαρμάκων και νοσηλεία σε νοσοκομεία, δημόσια ή ειδικά διαμορφωμένα για την περίθαλψη των προσφύγων.**
 - ❑ Στέγαση σε προσωρινά καταλύματα, (σκηνές ή παραπήγματα), σε δημόσια και σε επιταγμένα ή μισθωμένα ιδιωτικά κτίρια.
 - ❑ Παροχή ενδυμάτων και κλινοσκεπασμάτων.
 - ❑ Βοήθεια για εύρεση εργασίας

Διανομή συσσιτίου κατά τον πρώτο διωγμό σε πρόσφυγες στη Μυτιλήνη

4. Η παλιννόστηση

4. Η παλιννόστηση

- Η επιστροφή των προσφύγων στη Μικρά Ασία ξεκίνησε τους τελευταίους μήνες του 1918 μετά τον τερματισμό του πολέμου για την Τουρκία
- Τον Οκτώβριο του 1918 συστάθηκε στην Κωνσταντινούπολη **Πατριαρχική Επιτροπή**, με σκοπό την οργάνωση του επαναπατρισμού των εκτοπισμένων, με τη βοήθεια του Πατριαρχείου και της ελληνικής κυβέρνησης

4. Η παλιννόστηση

- Η παλιννόστηση έγινε τμηματικά, με τη μέριμνα του Υπουργείου Περιθάλψεως,
- και **επιτράπηκε αρχικά να επιστρέψουν** οι ευπορότεροι και οι πρόσφυγες οι προερχόμενοι από ορισμένες μόνο περιοχές της Δυτικής Μικράς Ασίας.
- Οι περισσότεροι επέστρεψαν στις εστίες τους μετά την απόβαση του ελληνικού στρατού στη Σμύρνη, το Μάιο του 1919.
- **Μέχρι το τέλος του 1920** η πλειονότητα των προσφύγων είχε επιστρέψει στη Μικρά Ασία και την Ανατολική Θράκη.

4. Η παλιννόστηση

- Οι συνθήκες που βρήκαν στην πατρίδα τους ήταν άσχημες, καθώς **πολλά σπίτια, εκκλησίες και σχολεία είχαν μερικώς ή εντελώς καταστραφεί.**
- Επίσης, σε κάποιες περιοχές, σε σπίτια Ελλήνων είχαν εγκατασταθεί Μουσουλμάνοι πρόσφυγες από τις βαλκανικές χώρες.
- Στα πλαίσια της Ύπατης Αρμοστείας Σμύρνης ιδρύθηκε η «Υπηρεσία Παλιννοστήσεως και Περιθάλψεως», η οποία βοηθούσε όσους επέστρεφαν να αποκατασταθούν στα σπίτια τους και τις ασχολίες τους.
- Οι ειρηνικές όμως μέρες δεν κράτησαν πολύ.
- Λίγους μήνες αργότερα, τον **Αύγουστο του 1922**, θα έπαιρναν πάλι το δρόμο της προσφυγιάς.

Β. Η ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

1.Η έξοδος

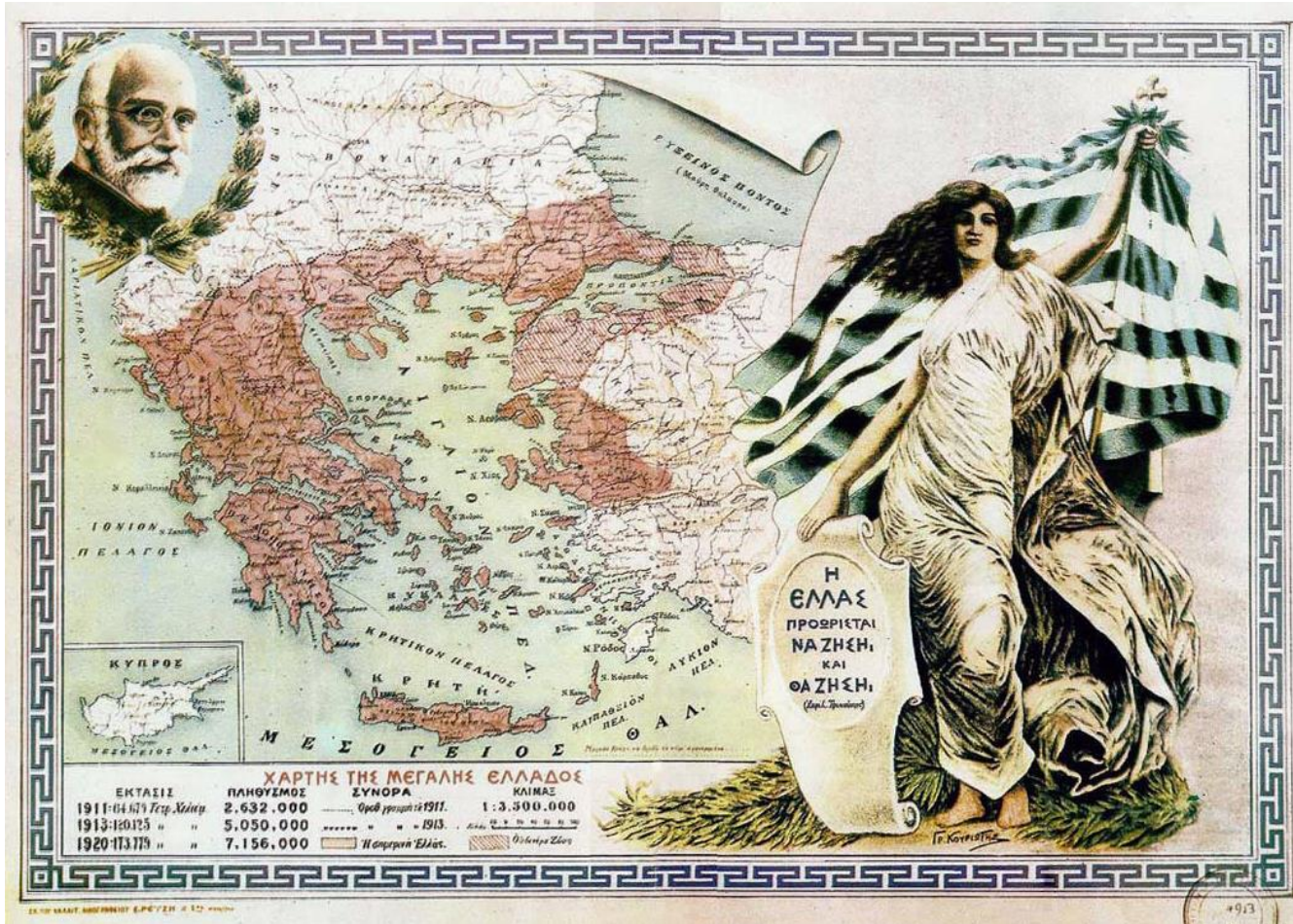

Β. Η ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

1.Η έξοδος

- **Οι εθνικές βλέψεις** των Ελλήνων της Μικρός Ασίας φάνηκε ότι γίνονταν πραγματικότητα. Ελληνικός στρατός αποβιβάστηκε στη Σμύρνη στις 15 Μαΐου 1919,
- Σύντομα η ελληνική παρουσία επεκτάθηκε και σε άλλες περιοχές, γύρω από την κατεχόμενη ζώνη.
- Τον Ιούλιο του 1920 υπογράφηκε η **Συνθήκη των Σεβρών**, που μεταξύ άλλων όριζε ότι η περιοχή της Σμύρνης Θα βρισκόταν υπό ελληνική διοίκηση και κατοχή για πέντε χρόνια.
- Ύστερα από την περίοδο αυτή Θα μπορούσαν οι κάτοικοι με δημοψήφισμα να αποφασίσουν την προσάρτηση της περιοχής στην Ελλάδα.

Η Συνθήκη των Σεβρών

Β. Η ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

1.Η έξοδος

- Το Νοέμβριο του ίδιου χρόνου το κόμμα των Φιλελευθέρων ηττήθηκε στις εκλογές και ο βασιλιάς Κωνσταντίνος επέστρεψε στην Ελλάδα.
- Αυτό έδωσε την αφορμή στους **Συμμάχους** να εκφράσουν καθαρότερα την αλλαγή της στάσης τους απέναντι στην Ελλάδα.
- Συγχρόνως το εθνικό κίνημα των Τούρκων με επικεφαλής τον Μουσταφά Κεμάλ γινόταν διαρκώς ισχυρότερο τόσο στο εξωτερικό όσο και στο εσωτερικό της Τουρκίας.
- Ο μικρασιατικός πόλεμος έληξε τον Αύγουστο του 1922 με ήττα και υποχώρηση του ελληνικού στρατού.
- Χιλιάδες πρόσφυγες, ακολουθώντας το στρατό, άρχισαν να φτάνουν στην Ελλάδα

Β. Η ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

1.Η έξοδος

- Ήδη, πριν από τον Αύγουστο του 1922, ελληνικοί πληθυσμοί της Μικράς Ασίας (Πόντου, Κιλικίας, Καππαδοκίας) είχαν εγκαταλείψει τα σπίτια τους και είχαν καταφύγει στη Σμύρνη ή την Ελλάδα.
- **Μετά την καταστροφή της Σμύρνης** σειρά είχαν τα Βουρλά, το Αϊβαλί και τα Μοσχονήσια
- Διώξεις σημειώθηκαν και στη βορειοδυτική Μικρά Ασία (Προποντίδα και αλλού).
- Αιχμάλωτοι στρατιώτες και ντόπιοι άνδρες 18-45 ετών συγκεντρώθηκαν σε στρατόπεδα και σχηματίστηκαν **πορείες αιχμαλώτων και ομήρων** προς το εσωτερικό της Μικράς Ασίας.

Β. Η ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

1.Η έξοδος

- Πολλοί πέθαναν από κακουχίες και ασιτία. Στους κατοίκους της Ανατολικής Θράκης δόθηκε προθεσμία ενός μήνα για να εκκενώσουν την περιοχή.
- Με αυτόν τον τρόπο είχαν τη δυνατότητα να πάρουν μαζί τους όσα μπορούσαν να μεταφέρουν από την κινητή περιουσία τους.
- **Οι Έλληνες της χερσονήσου της Καλλίπολης έφυγαν αργότερα**
- Συνολικά, το φθινόπωρο του 1922 έφθασαν στην Ελλάδα περίπου **900.000 πρόσφυγες** (ανάμεσά τους και 50.000 Αρμένιοι).
- Περίπου 200.000 Έλληνες παρέμεναν στην Καππαδοκία και γενικότερα στην Κεντρική και Νότια Μικρά Ασία.
- Αυτοί μεταφέρθηκαν στην Ελλάδα το 1924 και το 1925 με τη φροντίδα της Μικτής Επιτροπής.
- Ένα τμήμα των Ελλήνων του Πόντου κατέφυγε στη Ρωσία.
-

2. Το πρώτο διάστημα

- Οι πρώτες απογραφές των προσφύγων που κατέφυγαν στην Ελλάδα δεν αποδίδουν την πραγματικότητα.
- Ο αριθμός **πρέπει να ήταν πολύ μεγαλύτερος**, αν υπολογίσουμε
 - ❑ την υψηλή θνησιμότητα των πρώτων χρόνων λόγω των άθλιων συνθηκών διαβίωσης και των επιδημιών,
 - ❑ το μειωμένο αριθμό των γεννήσεων
 - ❑ και τη μετανάστευση πολλών προσφύγων σε άλλες χώρες
- Στην απογραφή του 1928 **καταγράφηκαν 1.220.000** πρόσφυγες.
- Οι αρρώστιες κατέβαλλαν τους πρόσφυγες που ήταν ταλαιπωρημένοι, πρόχειρα στεγασμένοι και υποσιτιζόνταν.
- Ο τύφος, η γρίπη, η φυματίωση (κυρίως στις πόλεις) και η ελονοσία (κυρίως στην ύπαιθρο) τους θέριζαν⁹.

2. Το πρώτο διάστημα

- Σύμφωνα με στοιχεία της Κοινωνίας των Εθνών, ένας σημαντικός αριθμός προσφύγων **πέθαναν μέσα σ' ένα χρόνο από την άφιξή τους στην Ελλάδα.**
- Εκτός από τις αρρώστιες, οι πρόσφυγες ήταν και ψυχικά **τραυματισμένοι από την απώλεια** συγγενών και φίλων, της πατρογονικής γης και του ευρύτερου κοινωνικού χώρου όπου είχαν ζήσει

2. Το πρώτο διάστημα

- Στην αρχή **το κράτος** αντιμετώπισε με τα μέσα που διέθετε τις πρώτες στοιχειώδεις και πιεστικές ανάγκες των προσφύγων: διατροφή, προσωρινή στέγαση, ιατρική περίθαλψη.
- Κινητοποιήθηκαν επίσης ιδιώτες, ατομικά ή οργανωμένα.
- Αποφασιστική, ιδιαίτερα για την ιατρική περίθαλψη και την παροχή φαρμάκων, υπήρξε η **δραστηριοποίηση στην Ελλάδα ξένων φιλανθρωπικών οργανώσεων**.
- Διενεργήθηκαν έρανοι, οργανώθηκαν πρόχειρα συσσίτια και έγινε προσπάθεια για καθημερινή διανομή ψωμιού, παροχή ρουχισμού και άλλων ειδών πρώτης ανάγκης.

2. Το πρώτο διάστημα

- Με την άφιξη των προσφύγων, το έργο της προσωρινής στέγασης ανέλαβε το Υπουργείο Περιθάλψεως, που ενισχύθηκε με έκτακτο προσωπικό.
- Στη συνέχεια το Ταμείο Περιθάλψεως Προσφύγων (ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 1922) ανήγειρε ξύλινα παραπήγματα για τη στέγαση των προσφύγων.
- Πλήθος ξεπρόβαλαν οι αυτοσχέδιες κατασκευές που χρησίμευαν ως προσωρινά καταλύματα (καλύβες, παράγκες, σκηνές) γύρω από τις πόλεις, σε πλατείες ή στα κενά οικόπεδα των πόλεων
- Επιτάχθηκαν τα άδεια σπίτια σε όλη την Επικράτεια. Καταλήφθηκαν ακόμη και κατοικούμενοι χώροι, οι ένοικοι των οποίων μοιράστηκαν την κατοικία τους με τους πρόσφυγες

2. Το πρώτο διάστημα

- Το πρώτο διάστημα, οι περισσότεροι πρόσφυγες ανέχονταν τις αντίξοες συνθήκες διαβίωσης, **θεωρώντας προσωρινή την παραμονή τους στην Ελλάδα.** Πίστευαν ότι δεν θα αργήσει η μέρα της επιστροφής.
- Η αίσθηση αυτής της προσωρινότητας καθυστερούσε, σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες, την κοινωνική και οικονομική τους ένταξη και την ταύτισή τους με το γηγενή πληθυσμό.
- Μετά την υπογραφή της Σύμβασης της Λοζάνης, οι πρόσφυγες άρχισαν να συνειδητοποιούν ότι το όνειρο της επιστροφής δεν επρόκειτο να πραγματοποιηθεί.
- Στόχος τους τώρα έγινε η βελτίωση των συνθηκών της ζωής τους και η ενσωμάτωση στη νέα πατρίδα

3. Η Σύμβαση της Λοζάνης και η ανταλλαγή των πληθυσμών

Η Σύμβαση της Λοζάνης

3. Η Σύμβαση της Λοζάνης και η ανταλλαγή των πληθυσμών

- Στις 24 Ιουλίου 1923 υπογράφηκε η Συνθήκη ειρήνης της Λοζάνης.
- Έξι μήνες πριν, στις 30 Ιανουαρίου 1923, είχε υπογραφεί η **ελληνοτουρκική Σύμβαση**, η οποία ρύθμιζε την ανταλλαγή των πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.
- Προβλεπόταν:
 - ❑ **η υποχρεωτική ανταλλαγή** μεταξύ των Ελλήνων ορθοδόξων κατοίκων της Τουρκίας και των Μουσουλμάνων κατοίκων της Ελλάδας

3. Η Σύμβαση της Λοζάνης και η ανταλλαγή των πληθυσμών

- Αυτή θα ίσχυε τόσο
 1. γι' αυτούς που παρέμεναν στις εστίες τους,
 2. όσο και για εκείνους που είχαν ήδη καταφύγει στην ομόθρησκη χώρα.
- Μάλιστα, η ανταλλαγή ίσχυσε αναδρομικά για όλες τις μετακινήσεις που έγιναν από τη μέρα που κηρύχθηκε ο Α' Βαλκανικός πόλεμος (18 Οκτωβρίου 1912).

3. Η Σύμβαση της Λοζάνης και η ανταλλαγή των πληθυσμών

- Από την ανταλλαγή αυτή εξαιρέθηκαν:
 - ❑ οι Έλληνες ορθόδοξοι της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου
 - ❑ και οι Μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης

3. Η Σύμβαση της Λοζάνης και η ανταλλαγή των πληθυσμών

- **Οι ανταλλάξιμοι**, σύμφωνα με τη σύμβαση ανταλλαγής:
 - ❑ θα απέβαλαν την παλιά ιθαγένεια και θα αποκτούσαν την ιθαγένεια της χώρας στην οποία θα εγκαθίσταντο,
 - ❑ είχαν δικαίωμα να μεταφέρουν την κινητή περιουσία τους,
 - ❑ είχαν δικαίωμα να πάρουν από το κράτος στο οποίο μετανάστευαν ως αποζημίωση περιουσία ίσης αξίας με την ακίνητη περιουσία που εγκατέλειπαν φεύγοντας,
 - ❑ θα διευκολύνονταν στη μετακίνηση τους από τη **Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής**

3. Η Σύμβαση της Λοζάνης και η ανταλλαγή των πληθυσμών

- Η συμφωνία αυτή για ανταλλαγή πληθυσμών **διέφερε** από τις προηγούμενες.
- ✓ *Καθιέρωνε για πρώτη φορά τη μαζική μετακίνηση πληθυσμών*
- ✓ *και είχε υποχρεωτικό χαρακτήρα,*
- ✓ *ενώ οι μέχρι τότε συμφωνίες προέβλεπαν εθελοντική μετανάστευση κατοίκων κάποιων επίμαχων περιοχών.*

3. Η Σύμβαση της Λοζάνης και η ανταλλαγή των πληθυσμών

- ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ
- Όταν έγινε γνωστή η υπογραφή της Σύμβασης και οι όροι της, οι πρόσφυγες που βρίσκονταν στην Ελλάδα αντέδρασαν έντονα.
- Σε όλες τις πόλεις της Ελλάδας συγκρότησαν **συλλαλητήρια**, διατρανώνοντας την απόφασή τους να εμποδίσουν την εφαρμογή της

3. Η Σύμβαση της Λοζάνης και η ανταλλαγή των πληθυσμών

1. Η πραγματικότητα όμως, όπως είχε διαμορφωθεί μετά την **έξοδο χιλιάδων Ελλήνων** από τις πατρογονικές εστίες τους και την άρνηση της Τουρκίας να δεχτεί την επιστροφή τους, **ανάγκασε την ελληνική αντιπροσωπεία να συμφωνήσει**

• 2. Εξάλλου **η υπογραφή της Σύμβασης** υποβοηθούσε τις βλέψεις των ηγετών των δύο χωρών (**Βενιζέλου και Κεμάλ**) για:

- τη διασφάλιση και *αναγνώριση των συνόρων τους,*
- την επίτευξη ομοιογένειας
- και την απρόσκοπτη ενασχόληση με την εσωτερική μεταρρύθμιση και ανάπτυξη.

3. Σύμφωνη ήταν και η **Κοινωνία των Εθνών**

3. Η Σύμβαση της Λοζάνης και η ανταλλαγή των πληθυσμών

- Με βάση το άρθρο 11 της Σύμβασης της Λοζάνης ιδρύθηκε η Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής με έδρα την **Κωνσταντινούπολη**.
- Την αποτελούσαν έντεκα μέλη (τέσσερις Έλληνες, τέσσερις Τούρκοι και τρία μέλη-πολίτες ουδέτερων κατά τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο κρατών)
 - με αρμοδιότητα τον καθορισμό του τρόπου μετανάστευσης των πληθυσμών
 - και της εκτίμησης της ακίνητης περιουσίας των ανταλλαξίμων.

Ο ΔΙΩΓΜΟΣ ΤΟΥ 1914 ΣΕΛ 138

Α. ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1914-1922

1. Ο διωγμός του 1914 (ο πρώτος διωγμός)

Η ελληνική παρουσία στη Μικρά Ασία υπήρξε μακράιωνη. Οι πυκνοί κατά την αρχαιότητα και τους βυζαντινούς χρόνους ελληνικοί πληθυσμοί αραίωσαν αισθητά μετά το 12ο αιώνα, κυρίως λόγω των μαζικών εξισλαμισμών. Όμως, κατά το 18ο και 19ο αιώνα ενισχύθηκαν και πάλι με μεταναστεύσεις από τον κυρίως ελλαδικό χώρο. Την περίοδο αυτή, εκτός από την αύξηση του ελληνικού πληθυσμού, σημειώθηκε οικονομική άνοδος των Ελλήνων, πνευματική άνθηση και αξιόλογη κοινοτική και εκπαιδευτική οργάνωση. Σε περιοχές με πυκνό ελληνικό πληθυσμό ιδρύθηκαν κοινότητες, σύλλογοι, σχολεία και ευαγή ιδρύματα με μεγάλη ακτινοβολία.

ΜΑΚΡΑΙ
ΩΝΗ
ΙΣΤΟΡΙΑ
ΙΩΝΙΑΣ

Η εθνική αφύπνιση των Τούρκων, που είχε ξεκινήσει από τα τέλη του 19ου αιώνα, ενισχύθηκε μετά την εδαφική συρρίκνωση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Ο τουρκικός εθνικισμός φυνέβαλε στην εχθρική αντιμετώπιση των μειονοτήτων που ζούσαν στην Οθωμανική αυτοκρατορία. Στο στόχαστρο βρέθηκαν κυρίως οι Έλληνες και οι Αρμένιοι, καθώς είχαν συγκεντρώσει στα χέρια τους το μεγαλύτερο μέρος του εμπορίου και της βιομηχανίας της χώρας. Η εκκρεμότητα επίσης στο ζήτημα της κατακύρωσης των νησιών του ανατολικού Αιγαίου στην Ελλάδα επιδείνωσε τις σχέσεις Ελλάδας-Τουρκίας.

Η εθνική αφύπνιση των Τούρκων, που είχε ξεκινήσει από τα τέλη του 19ου αιώνα, ενισχύθηκε μετά την εδαφική συρρίκνωση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Ο τουρκικός εθνικισμός φυνέβαλε στην εχθρική αντιμετώπιση των μειονοτήτων που ζούσαν στην Οθωμανική αυτοκρατορία. Στο στόχαστρο βρέθηκαν κυρίως οι Έλληνες και οι Αρμένιοι, καθώς είχαν συγκεντρώσει στα χέρια τους το μεγαλύτερο μέρος του εμπορίου και της βιομηχανίας της χώρας. Η εκκρεμότητα επίσης στο ζήτημα της κατακύρωσης των νησιών του ανατολικού Αιγαίου στην Ελλάδα επιδείνωσε τις σχέσεις Ελλάδας-Τουρκίας.

Τους πρώτους μήνες του 1914 έγιναν αθρόες μεταναστεύσεις Μουσουλμάνων της Σερβίας, της Βουλγαρίας και της Ελλάδας προς τη Μικρά Ασία, οι οποίες υποκινήθηκαν σε γενικές γραμμές από την τουρκική κυβέρνηση. Αυτό έδωσε το πρόσχημα στην τουρκική κυβέρνηση, σε συνδυασμό με την επικείμενη είσοδο της Τουρκίας στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο, να εκδιώξει τους Έλληνες. Πρώτα θύματα υπήρξαν οι Έλληνες της Ανατολικής Θράκης, οι οποίοι εκδιώχθηκαν από τις εστίες τους στις αρχές του 1914. Το Μάιο οι διωγμοί επεκτάθηκαν και στη Δυτική Μικρά Ασία, με το πρόσχημα της εκκένωσης της περιοχής απέναντι από τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, για στρατιωτικούς λόγους. Όλη η επιχείρηση έγινε με την καθοδήγηση των Γερμανών, συμμάχων των Τούρκων. Η εκκένωση μεθοδεύτηκε πρώτα με ανθελληνική εκστρατεία του τουρκικού τύπου και καταπίεση των Ελλήνων για να εξαναγκαστούν σε «εκούσια» μετανάστευση. Σε πολλές περιπτώσεις διαπράχθηκαν ληλασίες και δολοφονίες σε βάρος των Ελλήνων.

ΑΦ
ΜΗ

Ο ΔΙΩΓΜΟΣ ΤΟΥ 1914

Τους πρώτους μήνες του 1914 έγιναν αθρόες μεταναστεύσεις Μουσουλμάνων της Σερβίας, της Βουλγαρίας και της Ελλάδας προς τη Μικρά Ασία, οι οποίες υποκινήθηκαν σε γενικές γραμμές από την τουρκική κυβέρνηση. Αυτό έδωσε το πρόσχημα στην τουρκική κυβέρνηση, σε συνδυασμό με την επικείμενη είσοδο της Τουρκίας στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο, να εκδιώξει τους Έλληνες. Πρώτα θύματα υπήρξαν οι Έλληνες της Ανατολικής Θράκης, οι οποίοι εκδιώχθηκαν από τις εστίες τους στις αρχές του 1914. Το Μάιο οι διωγμοί επεκτάθηκαν και στη Δυτική Μικρά Ασία, με το πρόσχημα της εκκένωσης της περιοχής απέναντι από τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, για στρατιωτικούς λόγους. Όλη η επιχείρηση έγινε με την καθοδήγηση των Γερμανών, συμμάχων των Τούρκων. Η εκκένωση μεθοδεύτηκε πρώτα με ανθελληνική εκστρατεία του τουρκικού τύπου και καταπίεση των Ελλήνων για να εξαναγκαστούν σε «εκούσια» μετανάστευση. Σε πολλές περιπτώσεις διαπράχθηκαν ληηλασίες και δολοφονίες σε βάρος των Ελλήνων.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο κήρυξε την Ορθόδοξη Εκκλησία σε διωγμό και ανέστειλε τη λειτουργία των εκκλησιών και των σχολείων. Η Ελλάδα αντέδρασε και ανέλαβε διπλωματικές ενέργειες, προκειμένου να αρχίσουν διαπραγματεύ-

138

ΤΟ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (1821-1930)

σεις για εθελούσια ανταλλαγή Ελλήνων ορθοδόξων της Τουρκίας και Μουσουλμάνων της Ελλάδας. Ιδρύθηκε τον Ιούνιο μια Μικτή Επιτροπή που θα ρύθμιζε τα σχετικά με την ανταλλαγή, όμως αυτή δεν λειτούργησε, λόγω της εισόδου της Τουρκίας στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο, τον Οκτώβριο του 1914.

2. Άλλα προσφυγικά ρεύματα

2. Αθήνα προσφυγικά ρεύματα

Παράλληλα με την άφιξη προσφύγων από την Τουρκία, πρόσφυγες ήρθαν το 1916 από την Ανατολική Μακεδονία, την οποία είχαν καταλάβει οι Βούλγαροι ως σύμμαχοι των Γερμανών. Μετά τη λήξη των εχθροπραξιών το 1918, αυτοί επέστρεψαν στις εστίες τους και η «Υπηρεσία Ανοικοδομήσεως Ανατολικής Μακεδονίας» μερίμνησε για την επανεγκατάστασή τους.

Το Νοέμβριο του 1919 υπογράφηκε η συνθήκη του Νεϊγύ, που προέβλεπε την παραχώρηση της Δυτικής Θράκης από τη Βουλγαρία στην Ελλάδα. Στη συνθήκη ήταν συνημμένο το «Σύμφωνο περί αμοιβαίας μεταναστεύσεως μεταξύ Ελλάδος και Βουλγαρίας». Με βάση αυτό, αναχώρησαν από την Ελλάδα περίπου 50.000 Βούλγαροι και από τη Βουλγαρία περίπου 30.000 Έλληνες (περίπου 20.000 ακόμη Έλληνες είχαν μεταναστεύσει πριν από την υπογραφή της συνθήκης).

Την περίοδο 1919-1921, λόγω της Ρωσικής Επανάστασης και της κατάληψης ρωσικών επαρχιών από τους Τούρκους, μεγάλο μέρος των Ελλήνων της Ρωσίας κατέφυγε στα λιμάνια της Μαύρης Θάλασσας και από εκεί διαπεραιώθηκε στην Ελλάδα. Τους Έλληνες ακολούθησαν Αρμένιοι και Ρώσοι.

Έλληνες πρόσφυγες ήλθαν επίσης κατά το διάστημα αυτό από τη Βόρειο Ηπειρο (κυρίως το 1914), τη Ρουμανία (το 1919 από περιοχές που αποτέλεσαν πεδίο πολεμικών συγκρούσεων), την υπό ιταλική κατοχή Νοτιοδυτική Μικρά Ασία (1919), το Αιδίτιο και το εσωτερικό της Μικράς Ασίας (1919), καθώς και από τα ιταλοκρατούμενα Δωδεκάνησα (κατά διαστήματα από το 1912 και εξής).

Συνολικά, μέχρι και το 1920, είχαν καταφύγει στην Ελλάδα περίπου 800.000 πρόσφυγες. Αυτοί, είτε έφθασαν μόνοι τους, είτε μεταφέρθηκαν με φροντίδα και μέσα που διατέθηκαν για το σκοπό αυτό από το κράτος (ζώα, οχήματα, αμαξοστοιχίες, πλοία). Μεγάλος αριθμός προσφύγων συγκεντρώθηκε στην Αθήνα και τον Πειραιά, τη Θεσσαλονίκη και γενικότερα τη Μακεδονία, και στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου (Λέοβος, Χίος, Σάμος). Μικρότερος αριθμός κατευθύνθηκε στην Κρήτη (Ηράκλειο, Χανιά), το Βόλο, την Πάτρα, την Καλαμάτα και τα νησιά του Αργοσαρωνικού.

3. Σύμβαση Λοζάνης

χρεωτικό χαρακτήρα, ενώ οι μέχρι τότε συμφωνίες προέβλεπαν εθελοντική μετανάστευση κατοίκων κάποιων επίμαχων περιοχών.

Όταν έγινε γνωστή η υπογραφή της Σύμβασης και οι όροι της, οι πρόσφυγες που βρίσκονταν στην Ελλάδα αντέδρασαν έντονα. Σε όλες τις πόλεις της Ελλάδας συγκρότησαν συλλαλητήρια, διατρανώνοντας την απόφασή τους να εμποδίσουν την εφαρμογή της¹³. Η πραγματικότητα όμως, όπως είχε διαμορφωθεί μετά την έξοδο χιλιάδων Ελλήνων από τις πατρογονικές εστίες τους και την άρνηση της Τουρκίας να δεχτεί την επιστροφή τους, ανάγκασε την ελληνική αντι-

ΟΜΟΙ
ΟΓΕΝΕ
ΙΑ

ΨΗΦΙΣΜΑ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΣΤΗΝ

προσωπεία να συμφωνήσει. Εξάλλου η υπογραφή της Σύμβασης υποβοηθούσε τις βλέψεις των ηγετών των δύο χωρών (Βενιζέλου και Κεμάλ) για τη διασφάλιση και αναγνώριση των συνόρων τους, την επίτευξη ομοιογένειας και την απόσκοπη ενασχόληση με την εσωτερική μεταρρύθμιση και ανάπτυξη. Σύμφωνη ήταν και η Κοινωνία των Εθνών. Οι πρόσφυγες έμειναν με την πικρία ότι το δικαιο και τα συμφέροντά τους θυσιάστηκαν στο βωμό των συμφερόντων του ελληνικού κράτους.

Με βάση το άρθρο 11 της Σύμβασης της Λοζάνης ιδρύθηκε η Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής με έδρα την Κωνσταντινούπολη. Την αποτελούσαν έντεκα μέλη (τέσσερις Έλληνες, τέσσερις Τούρκοι και τρία μέλη-πολίτες ουδέτερων κατά τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο κρατών) με αρμοδιότητα τον καθορισμό του τρόπου μετανάστευσης των πληθυσμών και της εκτίμησης της ακίνητης περιουσίας των ανταλλαξίμων.

χρήσιμα

- Γωνιά μάθησης
- https://europa.eu/learning-corner/eu-timeline/politics-and-global-events_el
- **Η στεγαστική αποκατάσταση των προσφύγων**
- <https://www.lifo.gr/now/greece/i-stegastiki-apokatastasi-ton-prosfygon>